

BROEDSEIZOEN 2020 IN VOLLE LOCKDOWN

Het broedseizoen 2020 in volle lockdown zal ons zeker nog een tijdje bijblijven.

Door de lockdown stuurden we half april een mail naar iedereen omdat we genoodzaakt waren om een aantal mezenesten niet te ringen. Zo werden de mezenesten in tuinen van aaneengesloten bebouwing of op de terrassen van appartementen niet geringd. We werkten voor die nesten veel met foto's en kregen daardoor toch een vrij nauwkeurig beeld over het aantal eieren, het aantal jongen dat uitkwam en het aantal jongen dat ging uitvliegen of achterbleef. Kijken we hiervoor naar het totaal aantal vogels dat we ringden dan was dat resp. met hetzelfde aantal gemeenten: 1407 (2020), 1553 (2019) en 1350 (2018). Dus uiteindelijk ringden we toch voldoende mezenjongen.

Laat ons hopen dat we volgend broedseizoen opnieuw normaal kunnen werken.

Hoe verging het de jongen in 2020

Bij het begin van het broedseizoen viel het ons op, in het controlebos, dat we te maken hadden met grote legfels en bij het ringen van de eerste jongen ook kloeke jongen.

Een tijdje daarna stelden we vast dat hun kansen veranderden en dat het gewicht van de jongen plots opvallend lager was terwijl we ook meer dode jongen aantroffen.

In die zin bekeken we de gewichten van de jongen meer in detail (Fig. 3 - zie verder)

Figuur 1. nestkast met 9 koolmeeseieren.

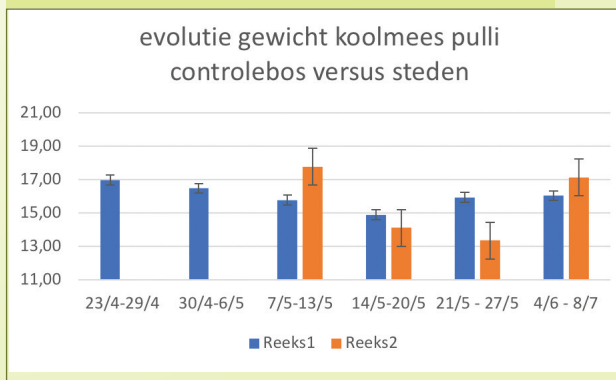

Figuur 2. Nest in Kruibekke met reeds 2 uitgekomen jongen en nog 5 eieren die moeten uitkomen.

Daarbij vallen verschillende zaken op:

- In de steden (blauw) hebben we de eerste jongen in Gent (2 legfels) en 1 legsel in Sint-Niklaas geringd op 27 april. In ons controlebos ringden we de eerste jongen op 8 mei of goed 10 dagen later. In de steden waren de eerste gewichten (tussen 23/4 en 13/5) gemiddeld 16,63 gram (28) en in het controlebos 17,78 gram (38) of één gram beter dan in de steden.
- Daarna gebeurde er vooral in het bos een opvallende terugval en wogen de jongen nog gemiddeld 13,93 gram (26) voor de steden 15,42 gram (31).
- Het lijkt er dus op dat de mezen in het contro-

Figuur 3 De gewichten van jonge mezen (15 dagen) doorheen het broedseizoen in onze steden (blauw) en in ons controlebos (oranje).

lebos volledig de rupsenpiek, voor het groot brengen van hun jongen, gemist hebben. Dit is een typisch klimaatverschijnsel. De mezen in de steden zijn veel minder afhankelijk van dergelijke rupsenpiek omdat zij zich niet bevinden in een bos situatie. Zij volgen een normaal verloop van gewichten in de stad zoals we dit ook in de vorige jaren vaststelden.

- De periode 4/6 – 8/7, zijn uitsluitend tweede broedsels en vervollegsels en die doen het dan weer opvallend beter vooral in de bossituatie: 17,14 gram (6) versus 16,04 gram (18) in de steden. Waarschijnlijk konden ze op dat moment in het bos andere voedselbronnen aanspreken.

Beweging van mezen tijdens de winter

Omdat we enerzijds vaststellen dat we in de steden steeds te doen krijgen met jonge ouders. Mezen broeden in een stedelijke omgeving doorgaan maar 1 keer en verdwijnen dan. Anderzijds weten we nog weinig over de aanwezigheid en beweging van stedelijke mezen tijdens de winter daarom ringen en meten we deze winter, tussen november en februari, op een vijftal locaties in Gent en Sint-Niklaas (de twee meest verstedelijkte locaties), regelmatig mezen.

Figuur 4. Deze koolmeesjongen in Gent zullen nu snel uitvliegen

Figuur 5. Het liep zeker niet altijd goed af in 2020 en meermaals bleven er 1 of meer grote jongen dood achter.

We werken daarvoor met een mistnet, een fuikje en een slagkooitje. Wat we gebruiken hangt vooral af van de grootte van de tuin en de weeromstandigheden. In Sint-Niklaas hebben we 7 locaties waarmee we enerzijds mooie NZ as en anderzijds ook OW kunnen vormen. Op 20 december 2020 hadden we in Sint-Niklaas reeds 35 koolmezen geringd en gemeten. Vooral jonge mezen waarvan we vermoeden dat ze bij het begin van de winter in de tuinen zijn terechtgekomen. Geen enkele jonge mees die in de stad als nestjong geringd werd. Daarnaast ook enkele ouders die daar in 2020 gebroed hadden. De winterpopulatie blijft stabiel tot midden of eind februari, afhankelijk van de temperaturen in februari. Wij doen verder en hopen met de bekomen gegevens nieuwe vaststellingen te doen. **Daarbij zijn we vooral benieuwd naar het effect op volgend broedseizoen of gaan we van deze geringde jonge mezen er ook aantreffen in onze nestkasten.**

Jenny De Laet

zie ook: www.hetgroenewaasland.be/klik